

Plenum

Tisdag 19.3.2024 kl. 14.00—15.57

3. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården, 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd samt 27 och 41 § i barnskyddslagen

Regeringens proposition RP 16/2024 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 3 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet, som grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Minister Juuso, varsågod.

Debatt

14.02 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puheemies! Hallitusohjelman mukaisesti on selvitetty tarvetta siirtää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelyä koskevan lain eli asiakastietolain siirtymäaikoja eteenpäin erityisesti sosiaalihuollon Kanta-palvelun liittymisvelvoitteen osalta ja valmisteltu hallituksen esitys asiakastietolain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettua lakia, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta annettua lakia ja lastensuojelulakia.

Voimassa olevan asiakastietolain mukainen määräaika sosiaalihuollon palvelunantajan liittymiselle Kanta-palveluihin on syyskuussa 2024. Esityksessä siirtymäaikoja muutettaisiin siten, että sosiaalihuollon liittymisvelvoite Kanta-palveluihin olisi maaliskuussa 2026. Lisäksi terveydenhuollon palvelunantajille ehdotetaan oikeutta luovuttaa potilaan tutkimuksen ja hoidon järjestämiseksi välttämättömät tiedot potilaan kanssa sovitulle palvelunantajalle. Tältä osin sääntely vastaisi toiminnallisesti aiempaa potilaslain 13 §:n sääntelyä, jossa potilastietoja on voinut luovuttaa toiselle toimintayksikölle tai ammattihenkilölle potilaan suullisen suostumuksen tai asiayhteydestä muuten ilmenevän suostumuksen mukaisesti. Ehdotuksessa suullista ja asiayhteydestä ilmenevää suostumusta vastaa se, että kyseessä täytyy olla potilaan kanssa sovittu palvelunantaja, jolle tietoja voidaan luovuttaa.

Terveidenhuollossa toimiville sosiaalihuollon ammattihenkilöille ehdotetaan tiedonsaantioikeutta Kansaneläkelaitoksen etuustietoihin. Potilaalle tulisi etukäteen ilmoittaa tiedonsaantioikeuden toteuttamisesta, eikä tiedonsaantioikeutta voi käyttää ilman, että potilas on siitä tietoinen. Lisäksi terveydenhuollon sosiaalityössä on huomioitava potilaslain 6 §:n vaatimukset hoidon toteuttamisesta yhteisymmärryksessä potilaan kanssa. Neuvonta ja ohjaus tulee varmistaa erityisesti sellaisten henkilöiden osalta, jotka eivät ole itse kyke-

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

neviä hoitamaan etuuksiin liittyviä asioita. Tiedonsaantioikeutta ei siis tulisi käyttää silloin, kun henkilö on kykenevä itse selvittämään ja hoitamaan etuuksiin liittyvät asiansa.

Lisäksi lakeihin tehtäisiin eräitä teknisluontoisia korjauksia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

14.05 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri! Käsittelyssä on siis hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain sekä lastensuojelulain muuttamisesta, ja näillä laeillaan muutetaan voimaantuloaikoja vuodesta 24 vuoteen 26, kuten ministeri tuossa alussa kertoi.

Pääministeri Orpon hallitusohjelman mukaisesti asiakastietolain kustannuksia ja tarvetta lain voimaantulon siirtämiseen tai porrastamiseen on arvioitava, sillä hyvinvointialueille ei saa aiheutua toimeenpanosta kohtuuttomia kustannuksia. Kustannuksia on toki tulossa, ja monet tietojärjestelmät ovat vielä keskeneräisiä ympäri Suomen. Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023, ja hyvinvointialueille siirtyivät sen alueen kuntien ja kuntayhtymien käytössä olleet asiakas- ja potilastietojärjestelmät, joiden yhtenäistäminen on hyvinvointialueilla vielä meneillään. Eli on tärkeää, että annetaan aikaa tälle suurelle siirrolle. Kaikki tärkeät tiedot Kanta-palveluun eivät välttämättä ole niin helposti siirrettävissä.

Näissä lausuntopalautteissa, joita tähän lakiin annettiin, mainittiin muun muassa se, että on myös muita asiakastietolain kehittämistarpeita, kuten kirjaamisvelvollisista käytettävien käsitteiden tarkentaminen ja tarve säätää tietojen oikaisun menettelytavoista. On tärkeää, että nämä huomiot huomioidaan asiakastietolain kehittämisen seuraavissa vaiheissa, erityisesti se, että jos terveydenhuoltoyksikössä kirjataan väärä tieto potilaasta sinne Kanta-rekisteriin, sen oikaisun tulee olla helpompaa kuin se tällä hetkellä on. On hyvin vaikeaa saada muutetuksi jo virheellisesti kirjattua tietoa.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2022 THL ja sosiaali- ja terveysministeriö selvittivät projektissaan suomalaisen saattohoidon ja palliatiivisen hoidon tilaa. Siinä selvityksessä todettiin, että olisi äärettömän tärkeää saada Suomeen laaturekisterit, joilla varmistettaisiin hyvä saattohoito ympäri Suomen kaikille. Jotta tällainen rekisteri olisi mahdollista, tarkoittaisi se sitä, että hoivayksiköissä tulisi ottaa käyttöön erilaisia toimenpidekoodeja, jotka kirjattaisiin asiakastietojärjestelmiin, ja niiden perusteella pystyttäisiin erilaisin indikaattorein seuraamaan sitä, että saattohoito on yhdenvertaista ja tasa-arvoista ympäri Suomen. Tämäkin asia on sellainen, joka tulisi mielestäni asiakastietojärjestelmien uudistamisen ja muokkaamisen ja lainsäädännön tarkastamisen aikana selvittää. Toimenpidekoodit on tärkeää liittää suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon käytäntöön, jotta me voimme seurata toimivaa, hyvää ja laadukasta saattohoitoa ympäri Suomen. Toki se tulisi myös kirjata lakiin subjektiiviseksi oikeudeksi jokaiselle suomalaiselle.

Arvoisa puhemies! Kiitän ministeriä esittelystä, ja kysynkin vielä tässä, olisiko mahdollista, että tällaiset toimenpidekoodit joku päivä myös voidaan saada sinne potilaiden asiakastietoihin kirjattavaksi ja että hoivayksiköillä olisi siihen myös mahdollisuudet. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

14.09 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun on esillä laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä, niin haluan kiinnittää vähän yleisemmin huomiota sosiaali- ja terveysalan tietojen riittävään, tai itse asiassa riittämättömään, kulkuun eri vaitiolovelvollisten viranomaisten kesken.

Olin aikanaan täällä eduskunnassa jo silloin, kun kunnat halusivat auttaa näissä kunnissa asuvia sotaveteraaneja erilaisella tukitoiminnalla. Kävi ilmi, että kunnissa ei ole tietoa, ketkä sotaveteraanit kunnassa asuvat. Nämä tiedot olivat Kelalla, ja Kelan tietysti piti antaa nämä tiedot kunnille. Kävi ilmi, että Kelalla ei ole oikeutta antaa näitä tietoja kunnille — siis Kelalla ei ollut oikeutta antaa tietoa kuntien vaitiolovelvollisille sosiaali- ja terveysviranomaisille, jotta kunnat voisivat auttaa kunnassa asuvia sotaveteraaneja. Tästä piti säätää erillinen laki, ja se säädettiin. Sen jälkeen minun käsittääkseni perustuslakivaliokunnan tulkinnat yksityisyydensuojasta tällaisissa tilanteissa, joissa pitää voida antaa sosiaali- ja terveystietoja toiselle vaitiolovelvolliselle viranomaiselle, ovat pikemminkin kiristyneet kuin väljentyneet.

Väljentymiselle olisi huomattavaa tarvetta. Me saamme jatkuvasti lukea lehdistä aivan naurettavista tilanteista, joissa esimerkiksi poliisit tai muut vaitiolovelvolliset viranomaiset eivät ole voineet saada heidän työssään tarvitsemiaan tietoja. Olemme todistaneet traagisia tapahtumia viimeksi Joensuussa, jossa pieni lapsi on joutunut omassa perheessään kuoleman uhriksi.

Itse ajattelen, että yksi syy, miksi tieto ei kulje viranomaisten kesken, ei välttämättä ole kielto antaa tietyissä tilanteissa tietoja vaan näiden viranomaisten huoli siitä, onkohan heillä siinä tilanteessa oikeus antaa tietoja.

Vetoan perustuslakivaliokuntaan, että tämän asian yhteydessä tai muutoin sopivassa yhteydessä — tähän on menossa perustuslakivaliokuntaan niin kuin nykyään lähes kaikki tärkeät lakiesitykset — he väljentäisivät tulkintaansa [Krista Kiuru pyytää vastauspuheenvuoroa] sosiaali- ja terveysalan tietojen välittämisestä vaitiolovelvollisten viranomaisten kesken. [Pauli Kiuru: Hyvä! Koskee myös koulua!] — Esimerkiksi. Sielläkin on vaitiolovelvollisuus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Minuutin mittainen vastauspuheenvuoro, edustaja Kiuru, Krista, olkaa hyvä.

14.12 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan sosiaali- ja terveydenhuoltoalan tai pelkästään sosiaalihuoltoalan tietojen välittämisen helpottamisesta ja väljentämisestä, niin sillä on kaksi puolta. Kannatan edustaja Zyskowiczin puheenvuoron toista osaa: sitä, että aidosti pakotettaisiin matalammalla kynnyksellä tietojenvaihtoon, se on järkevää. Mutta sitä, että lähtökohdaksi otettaisiin se, että sosiaali- ja terveydenhuollossa haluttaisiin tehdä vilunkipeliä, en kannata. Ja mielestäni olisi tärkeää, että tästä myös eduskunnassa voitaisiin keskustella laajemmin.

Kyllä tämä hallitus on viemässä myös sosiaalihuoltoa väärään suuntaan siksi, että nyt annetaan nimenomaan signaali, että ilman näköpiirissä olevaa ratkaisua ei olla halukkaita asiallisesti ja nopeasti näitä kirjaamiskäytäntöjä saamaan oikealle tolalle. Se on huolestuttavaa, se on asiakasturvallisuuden näkökulmasta huolestuttavaa. Tässä pitäisi hallituksen kannustaa siihen, että tukisitte [Puhemies koputtaa] nyt tätä projektia, joka kentällä on, ja siihen turvattaisiin rahoitus, mutta näin ei ole käynyt. [Ben Zyskowicz pyytää vastauspuheenvuoroa]

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän vielä edustaja Zyskoviczille vastauspuheenvuoron, ja sitten jatkamme listaa. — Olkaa hyvä.

14.13 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kiu-ru mainitsi vilunkipelin. Minä en maininnut vilunkipeliä, vaan puhuin yleisesti siitä, että sosiaalialan viranomaisten pitäisi voida esimerkiksi poliisille ja kouluille nykyistä herkemmin antaa sellaisia tietoja, joita nämä muut viranomaiset vaitiovelvollisuuden puitteissa tarvitsevat.

Mutta kun vilunkipeli mainittiin: Kelan pääjohtaja ja pääjuristi kirjoittivat Helsingin Sanomien mielipidesivuilla parisen viikkoa sitten, että mikäli halutaan puuttua nykyistä tehokkaammin sosiaalietuuksien väärinkäyttöön, se vaatii lainmuutoksia. Ehdotan ministerille, että kutsutte tämän Kelan pääjuristin tekemään selvityksen siitä, mitä lainmuutoksia vaaditaan, jotta voidaan nykyistä tehokkaammin puuttua sosiaaliturvan väärinkäyttöön. Tässä on kyse vilunkipelistä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

14.14 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa herra puhemies! Tänään käsittelemme hallituksen esitystä, joka koskee myös lastensuojelulain asiakastietojen vaihtoa, ja halusin tulla tänne puhujapöytäntöön ihan nyt kysymään myös ministeriltä tästä tämän hetken lastensuojelun tilanteesta. Me tiedetään — täälläkin viitattiin tähän tragediseen tapahtumaan — että lastensuojelun tilanne on kärjistynyt koko Suomessa, ja toivoisin, että ministeri ottaisi nyt kantaa tämän hetken tilanteeseen, joka on todella huolestuttava ja surullinen. Mielestäni ministeri on ollut kohtuuttoman hiljaa, kun nähdään, mikä tilanne tuolla kentällä on. Nyt tarvitaan toimenpiteitä ja myös apua kentälle näitten resurssien ja toimintojen suhteen.

Kysyisin ministeriltä myös, kun katsoin tätä lakiesitystänne: onko nyt jatkossa mahdollista, että tarpeellisten tietojen osalta, joihin täälläkin viitattiin, tiedonsaanti näiden lastensuojelun toimijoiden välillä ei vaarannu, ja mahdollistetaanko lastensuojelun tiedonvaihdossa nyt se, että kaikki parhaat toimintamallit saadaan käyttöön ja ei tule näitä katkoksia, joita nyt julkisuudessaakin on ollut esillä?

Samaan aikaan haluaisin kiinnittää huomiota myös koko lastensuojelun tilanteeseen, ei pelkästään lastensuojeluun, vaan myös sinne perhetyöhön. Me kuultiin valiokunnassa muun muassa Talentiaa ja myös hyvinvointialueita, ja kyllähän se viesti vahvasti kentältä on, että nyt nämä rahoitusleikkaukset ovat johtamassa siihen, että erityisesti nämä ennalta ehkäisevät palvelut ovat olleet nyt leikkausuhan alla ja siellä sosiaalityössä perhetyön määrä vähentyy ja koko ajan näistä ennalta ehkäisevistä palveluista karsitaan. Ja kun me katsotaan tätä tilannetta, mikä tällä hetkellä on — me tiedetään, että huostaanottojen määrä on viime vuosikymmenten aikana moninkertaistunut — niin eikö nyt pitäisi laittaa painopistettä sinne ennaltaehkäisyyn, perhetyöhön, perheiden tukemiseen ja myös riittävään viranomaistiedonvaihtoon?

Kuitenkin hallitus on nyt tuonut näitä merkittäviä leikkauksia, jotka kohdistuvat pitkälti kaikista heikoimmassa asemassa oleviin perheisiin. Me ollaan täällä salissa keskusteltu useaan kertaan — oppositio on tuonut esille — esimerkiksi toimeentulotuen, asumistuen, työttömyysturvan ja indeksien suojaosien leikkausten vaikutuksista pienituloisiin perheisiin, joiden johdosta jopa kymmenettuhannet lapsiperheet ajautuvat köyhyYTEEN. Ministeri, oletteko arvioinut näitten teidän leikkausten ja ihmisten pienituloisuuden ja köyhy-

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

den lisääntymisen vaikutusta tähän lastensuojelun tilanteeseen ja tarpeeseen? Toivoisin, että ottaisitte myös siihen kantaa.

Toisaalta me tiedetään, mikä lastensuojelun tilanne tällä hetkellä on. Koulutusmäärät ovat aivan liian vähäiset. Tänä me käsitelimme muun muassa aikuiskoulutustuen lakikauttamista. Toivoisin, että ottaisitte kantaa myös tähän hyvin pahaan henkilöstötilanteeseen. Ihmisiä ei saada alalle, he eivät pysy siellä. Työtaakka on täysin kohtuuton.

Tässä tuli nyt paljon erilaisia huomioita, mutta halusin tulla tänne pönttöön näitä nostamaan tämän lain käsittelyn yhteydessä, koska koen, että tämä tilanne on niin huolestuttava ja haastava ja tästä pitää keskustella enemmän eduskunnassa. Varsinkin nyt, kun te, ministeri, olette täällä paikalla, toivoisin teiltä nyt konkreettisia esityksiä, miten aiotte ratkaista tätä tilannetta. Tässä on yksi, mutta mitä muuta? Näitä tiedustelin. — Kiitos. [Ben Zyskowicz: Demareiden lääke: perukaa kaikki säästöt!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

14.19 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Tämän asian esittelyssä tässä hallituksen esityksessä lukee seuraavaa: ”Hyvinvointialueet ovat aloittaneet toimintansa 1.1.2023. Hyvinvointialueille siirtyivät sen alueen kuntien ja kuntayhtymien käytössä olleet asiakas- ja potilastietojärjestelmät, joiden yhtenäistäminen on hyvinvointialueilla vielä meneillään. Monilla alueilla ollaan valmistelemassa uusien tietojärjestelmien hankintaa.” Ja sitten teksti jatkuu. Sen takia itse halusin tässä nyt sanoa lyhyen ajatukseni siitä, mikä merkitys sillä tiedonkululla sosiaali- ja terveydenhuollossa on.

Ensinnäkin tämä itse esitys on hyvä. Tämä on ihan välttämätön, jotta nyt saadaan aikaan näiden järjestelmien kuntoon saattamiseksi eikä tehdä turhia investointeja, kun ollaan hankkimassa kokonaan uusia järjestelmiä. Meillä on erittäin valtavia odotuksia tietojärjestelmien ja tietotekniikan suhteen ollut jo parinkymmenen vuoden ajan sosiaali- ja terveydenhuollossa. Ollaan ajateltu, että tuottavuutta saadaan lisättyä niiden avulla.

Edustaja Juvonen kertoi esimerkin, jolla voidaan laatua parantaa, kun saadaan rekisteritietoa, mutta sitten tullaan siihen toiseen puoleen, ja käytän ihan tätä edustaja Juvosenkin esille nostamaa esimerkkiä siinä. Tuo edellyttää rakenteista kirjaamista, kun me teemme jostakin tietystä potilaasta ja asiakasryhmästä tiettyjä sellaisia merkintöjä, joita sitten voidaan valtakunnallisesti hyödyntää. Juuri tämä rakenteinen kirjaaminen on herättänyt erittäin paljon kritiikkiä siellä terveydenhuollon perustasolla, koska se on hidasta. On paljon hitaampaa kirjoittaa esimerkiksi oma syntymälukunsa niin, että ensin vaikkapa otat sen kuukauden päivän sieltä valikosta, sitten otat sen kuukauden sieltä valikosta ja sitten otat sen vuoden sieltä valikosta, kun tämä kaikki olisi tapahtunut yhdessä sekunnissa kirjoittamalla se entiseen tapaan. Eli siellä käyttäjätasolla tämä on johtanut siihen, että se työ vaikeutuu ja hidastuu.

Toinen syy siihen on se, että kun me haluamme juuri tiedon liikkuvan sosiaali- ja terveydenhuollon välillä ja sitten perustason ja erikoistason välillä, niin me haluamme, että kaikki mahdollinen tieto on siellä järjestelmissä, ja se tekee niin massiivisia niistä järjestelmistä, että se on toinen syy siihen, minkä takia ne eivät sitten lopputilanteessa ole niin hyvin toimineet. Ei ole ihan kaukaa haettu se, koska olen kuullut tuolta kentältä tämän sloganin, että vanha kunnon kirjainlyhenne atk oikeasti tarkoittaa ”automaattinen työn kaksinkertaistaja”.

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

Eli me tarvitsemme käyttäjäystävällisyyttä lisää. Ihan viime viikkoina Facebookissa, jossa me varmasti kaikki olemme, on terveyskeskuslääkäri Jarno Käsänen käynyt erittäin hyvää keskustelua siitä. Hän listasi peräti 30 ongelmakohtaa, joita perusterveydenhuollossa on ja joista merkittävä osa liittyy juuri tähän rakenteiseen kirjaamiseen ja kaikkiin niihin eri valikkoihin ja muihin ongelmiin, joita siellä on. Kaiken kaikkiaanhan tietojärjestelmien ja tietotekniikan osuus esimerkiksi terveydenhuollon budjeteissa on viiden ja kahdeksan prosentin välillä. Pankkisektorillahan se on jo kauan ollut 30 prosenttia, mutta se on tietysti erilainen sektori muutenkin. Ja täytyy muistaa, että on muitakin järjestelmiä kuin asiakas- ja potilastietojärjestelmiä. Pelkästään HUSissa oli viisi vuotta sitten, kun sieltä poistuinkin, 1 400 eri tietojärjestelmää, jotka liittyvät kaikkeen mahdolliseen, mitä suurissa organisaatioissa on.

Mutta nyt tähän perusongelmaan. Elikkä tällä hetkellä investoidaan tai pitäisi investoida käyttäjäystävällisiin tietojärjestelmiin, jotka parantavat tuottavuutta ja parantavat sitä laatua ja mahdollistavat tiedon liikkumisen eri viranomaisten välillä, mutta investoimiseen tarvitaan rahaa. Itse en nyt laajenna tätä puheenvuoroa tässä kovin pitkälle tästä perusasiasista, mutta haluan todeta, että tällä hetkellä näyttäytyy aivan nurinkuriselta se, että kun meillä on tämä 1,35 miljardin euron alijäämä viime vuodelta hyvinvointialueilta yhteensä, niin sitten vaaditaan sen talouden tasapainottamista vuoteen 26 saakka edellytyksenä investoinneille, jotka pitää tehdä lainarahalla. Tämä on nyt johtanut, siis nimenomaan tämä äsken mainittu asia, näihin paniikkisäästöihin, jotka saavat koko sote-uudistuksen näyttämään aivan päinvastaiselta kuin mitä sen piti olla, eli terveysasemia, sote-asemia suljetaan ja tehdään tämänkaltaisia ratkaisuja.

Ratkaisu tähän ongelmaan olisi se — ja se ei vaadi itse asiassa kokonaisrahoitusta juurikaan lisää — että tähän rahoituslakiin on sisällytetty jälkikäteistarkistus eli koko se 1,35 miljardia, mikä alueella ensimmäisenä toimintavuonna pääasiassa kahdesta syystä syntyy alijäämää. Se ensimmäinen syy oli se, että kuntien vuoden 22 rahaa ei itse asiassa tarkkaan ottaen tiedetty, kun vuodelle 23 siirrettiin, ja toinen syy oli se, että kustannustason nousu oli 8 prosentin luokkaa eikä 3,5, minkä tämä hyvinvointialueindeksi oli määritellyt. Tämä raha saadaan jälkikäteen vuonna 25. Samalla tavalla vuoden 24, siis nyt eletävän vuoden, alijäämä saadaan jälkikäteisrahoituksena vuonna 26. Mutta jos pidetään kiinni siitä, että meidän täytyy tasapainottaa nämä budjetit vuoden 26 loppuun, meillä on koko ajan siellä sisällä yli miljardin vaje, ja se on juuri johtamassa nyt tähän tilanteeseen, joka eri puolilla Suomea tapahtuu. Ratkaisu tähän olisi se, että me saisimme puolet siitä ensi vuonna tulevasta jälkikäteisrahoituksesta ennakkona tälle vuodelle. Sillä me voisimme estää kaikki nämä paniikkisäästöt, eikä se kokonaisuudessaan lisäisi tätä rahoituksen määrää.

Jos tässä on ministerillä mahdollisuus ottaa kantaa — tosin tiedän, että sen tiukan työnjaon mukaan nämä kuuluvat itse asiassa alue- ja kuntaministeri Ikoselle, nämä asiat, joista minä äsken puhuin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

14.25 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys asiakastietolaista on hyvä, ja tosiaan puhemiesneuvoston esitys siitä, että sosiaali- ja terveysvaliokunta asiasta mietinnön laatii, on enemmän kuin perusteltu.

Tässä on käyty hyvää polveilevaa keskustelua tietosuoja-asioihin, asiakastietoihin ja ihmisten yksityisyydensuojaan liittyen, ja niihin liittyen kyllä haluaisin tosiaan tämän edus-

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

taja Zyskowiczin esittämän yleisen vetoomuksen myös osaltani vahvistaa, että kun tämänkin lakiesityksen kohdalla nyt sitten puhemiesneuvosto esittää, että se lähetetään lausunolle perustuslakivaliokuntaan, niin perustuslakivaliokunta joko tässä tai jossain yhteydessä tutkiskelee todella tätä linjaa liittyen tietosuojaan, joka sinänsä tietysti on tuiki tärkeä asia, että se ihmisille turvataan. Mutta tosiaan kun ajattelemme suomalaista yhteiskuntaa, joka pystyy tuottamaan aivan valtavasti tietoa, ja voimme vaikka kansainvälisissä vertailuissa ylpeillä sillä, että meillä tilastot ovat maailman parhaat ja paikkansapitävimmat, niin onhan tilanne täysin kestävä, että johtuen sitten siitä lainsäädännöstä, joka meillä liittyy on se asiakastietoihin tai yleensä tietosuojaan, ihmisten yksityisyydensuojaan, estetään käytännössä sen kaltainen tiedonkulku, joka usein sitten olisi ratkaisevaa, jotta viranomaiset pystyvät siinä heidän varsinaisessa tehtävässään onnistumaan.

Täällä keskustelussa on nostettu esille vaikkapa lastensuojelu ja lastensuojelun hälyttävä tilanne Suomessa tällä hetkellä. Olen aivan varma siitä, että monissa, monissa tapauksissa, ehkä jopa näissä julkisuuteen päätyvissä kaikkein traagisimmissakin mutta lukemattomissa tapauksissa, voitaisiin lapsia auttaa varhaisemmin puuttumalla, kun se oikea tiedonmurunen olisi sillä oikealla viranomaisella käytettävissä riittävän aikaisin, että viranomaiset keskenään aktiivisesti tietoa vaihtaisivat ja tekisivät yhteistyötä. Tällä tavoin pääsisimme siihen hyvinvointiyhteiskunnan ja näitten lakien tärkeimpään ideaan eli sen yhteiskunnan heikoimman jäsenen suojelemiseen.

Eli tuen tätä edustaja Zyskowiczin esittämää vetoomusta yleensä ja muuten tuen puhemiesneuvoston esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Koska asian käsittelylle tässä vaiheessa varattu aika lähestyy loppuaan, annan nyt ministerille vastauspuheenvuoron. Neljä minuuttia, olkaa hyvä.

14.28 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso: Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille keskusteluista ja evästyksistä. Kaikkea en tässä neljässä minuutissa pysty kommentoimaan, eivätkä ne edes liity tähän esiteltävään lakiehdotukseen, mutta totta kai pistän korvan taakse ja pidän ne mielessä.

Mitä tulee tietohallintoon Suomessa, niin kuten kaikki tiedätte, meillä on erittäin, erittäin pirstaleinen järjestelmä Suomessa. Kunnilla ja hyvinvointialueilla on satoja erilaisia asiakas- ja potilastietojärjestelmiä. Tämä on asia, mitä ei saada kuntoon tässä ja nyt, vaan se vaatii pitkän linjan suunnittelua. Hallitus on tekemässä, tai tekee ja valmistelee, tämmöistä digistrategiaa paraikaa, ja tavoitteena on, että tulevaisuudessa, sanotaanko vaikka 5—10 vuoden tähtäimellä, meillä olisi ehkä yksi asiakas- ja potilastietojärjestelmä per yhteistyöalue, ja tavoitteena on myöskin se, että tiedot siirtyisivät Kanta-palveluun näistä asiakas- ja potilastietojärjestelmistä ja niitä tietoja, mitä siellä Kanta-palvelussa on iso, iso rekisteri, voitaisiin sitten käyttää hyödyksi esimerkiksi lausuntojen ja todistusten kirjoittamisessa erilaisissa asioissa, mitä tällä hetkellä lääkärit pääsääntöisesti tekevät, ja paljon tämmöistä hallinnollista asiaa.

Nämä ovat pitkän linjan asioita, mutta jotta päästään eteenpäin tässä hyvinvointialueiden integraatiossa, on olennaista, että sosiaalihuollon tiedot myöskin rekisteröidään ja tietysti myöskin terveydenhuollon tiedot rekisteröidään sinne Kanta-järjestelmään, niin että ne ovat siellä samassa rekisterissä, koska sitten kun säännellään sitä, miten näitä tietoja voidaan käyttää ja kenellä on oikeus mitään tietoja sieltä saada, niin niiden pitää olla saa-

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

tavissa sieltä samasta rekisteristä. Sitten voidaan käyttäjäkohtaisesti määritellä se, kenellä on oikeus mitään tietoja saada. Tässä tietysti tulee kysymykseen myöskin se, että ihan mielivaltaisesti ei voida tällaisia oikeuksia antaa, vaan siihen täytyy olla potilaan suostumus, että näitä tietoja annetaan. Se suostumus voi olla kirjallinen, mutta tässä tapauksessa se voi olla myöskin suullisesti sovittu asia. Silloin kun potilas on esimerkiksi menossa johonkin jatkohoitoon, niin sovitaan hänen kanssaan, että okei, nämä tiedot lähetetään nyt sitten sinne seuraavaan instanssiin, jotta saadaan koordinoitua tämä hoito oikein. Tässä on kysymys nimenomaan tästä.

Meillä on Suomessa tosiaankin — joku tässä mainitsi ”tilastoja tilastojen perään” — niin paljon tilastoja, että me hukumme niihin tilastoihin ja niihin tietoihin, mutta tässä tilanteessa minusta me emme ehkä ihan optimaalisesti pysty niitä käyttämään, tai sanotaanko näin, että niitä on niin paljon, ettei aina tiedä, että no mikähän näistä olisi se luotettavin tietovarasto.

Mutta lyhyesti:

Koodi, mitä edustaja Juvonen ehdotti: Juu, kyllä. Tämä voisi olla ihan hyvä asia ottaa esiin jatkossa, kun näitä lakeja tehdään.

Kun sosiaaliturvan väärinkäytöstä joku puhui, niin ajattelin tässä mainita, että siis lähtökohtaisestihan emme ajattele, että sosiaaliturvaa väärinkäytetään. Lähtökohdan pitää aina olla tällainen positiivinen ajatus, että ei käytetä väärin, mutta täytyy myöntää, että tätäkin tapahtuu. Juuri tänään kuulin — olen lähdössä huomenna Ruotsiin vierailulle — että Ruotsissa on perustettu tällainen Utbetalningsmyndigheten eli ihan uusi virasto, jonka tehtävänä on nimenomaan hakea näitä sosiaaliturvan väärinkäyttäjiä, jotta saadaan se pienenevä.

Mitä tulee lastensuojelulakiin, niin olen ihan samaa mieltä edustaja Nurmisen kanssa, että kyllä nimenomaan ennalta ehkäiseviin toimiin, avohuollon tukitoimiin, perhesosiaalityöhön ja tällaisiin, pitäisi panostaa jatkossa enemmän — ja vähemmän siihen kalliiseen, ostettuun sijaishuoltoon. Nämä ovat hyvinvointialueiden päätettävissä; näitä rahoja ei ole jyvitetty mitenkään, kuten edustaja Nurminen hyvin tietää. — Kiitoksia. [Krista Kiuru: Jatkuuko Kansa-koulu-hanke rahoituksella, kysyin sitä!]

Talman Jussi Halla-aho: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter i detta plenum efter de övriga ärendena.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 14.33.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 15.41.

Talman Jussi Halla-aho: Nu fortsätter behandlingen av ärende 3 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. — Debatten fortsätter. Ledamot Räsänen, Joona, var så god.

15.41 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä asiakokonaisuudessa hallitus esittää todella muutettavaksi näitä useampia lakeja oikeastaan kahdesta eri näkökulmasta. Ensimmäinen liittyy siihen, millä tavalla tätä ilmoittamisvelvollisuutta tänne rekisteriin voitai-

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

siin myöhentää, jotta jokainen hyvinvointialue nyt kykenisi myös tämän kokonaisuuden hoitamaan, ja toisaalta ovat sitten ne muutokset, jotka liittyvät näihin tiedonsaantioikeuksiin. Molemmista näistähän on jo useampi puheenvuoro käytetty, ja tältä osin haluan itse aloittaa sillä, että totean, että nämä muutokset, joita hallitus nyt esittää, ovat perusteltuja ja näitä voi tukea.

Arvoisa puhemies! Se asia, joka ainakin itselläni on mielen päällä, kun käsitellään tätä julkisten toimijoiden tietojärjestelmäkokonaisuutta, on kyllä se valitettava toteamus, jonka joku joskus totesi, että suomalaisten julkisten tietojärjestelmien osalta voisi sanoa, että se on atk:ta ilman a:ta. Eli kyllä puhutaan tietojenkäsittelystä, mutta se automatisointi eli juuri se tekijä, jonka pitäisi tehdä eri järjestelmien käytöstä mahdollisimman helppoa niille alan ammattilaisille, jotka näitä joutuvat käyttämään, monesti on unohtunut. Sempä takia toivon, että kun tätä asiakokonaisuutta käsitellään, muistettaisiin painottaa aina näiden eri järjestelmien osalta nyt sitten sitä käyttäjälähtöisyyttä. Niin kuin tiedämme, tulevina vuosina meillä on Suomessa aivan valtava paine uusia näitä tietojärjestelmiä johtuen juuri siitä, että nyt kunnilta siirtyivät vanhat tietojärjestelmät alueille ja jokainen alue hieman pohtii, mikä on se tulevaisuus kaikkien tietojärjestelmien osalta. Varmasti useampia hankintoja tullaan tekemään, ja toivon, että kaikissa näissä hankinnoissa nyt todella tämä käyttäjäystävällisyys ja todella myös sitten se, että se järjestelmä enemmän helpottaa työtä, ei ainakaan vaikeuta sitä työtä, ovat keskeisessä roolissa.

Arvoisa puhemies! Tähän samaan asiakokonaisuuteen todella kun kuuluu tämä tietojensaantioikeus ja tietojenvaihto, niin kannatan kyllä sitä lämpimästi, että tulevaisuudessa varsinkin viranomaisten välillä meillä tiedot sosiaali- ja terveysalalla ja totta kai ehkä muutenkin julkisella sektorilla liikkuisivat huomattavasti paremmin, jotta niitä voitaisiin hyödyntää siten, että se primääritarkoitus eli se, että pystymme kansalaisten turvallisuudesta ja terveydestä huolehtimaan, toteutuu. Ja totta kai tällaisissa tilanteissa on syytä aina muistaa se, että pitää huolehtia myös siitä, että yksityisyydensuojaa kunnioitetaan, mutta voisin kuvitella, että me Suomessa, jossa olemme kyenneet ratkaisemaan monia muitakin ongelmia, kykenemme myös tämän asian ratkaisemaan siten, että tietojenvaihdolla ja tietojensaannilla helpotetaan eri viranomaisten toimintaa mutta myös huolehditaan tarpeellisella vakavuudella yksityisyydensuojasta kaikkien osalta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola poissa, edustaja Kiuru, Krista, poissa. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

15.44 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämän lakiesityksen mukaan valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja koskevia siirtymäaikoja muutettaisiin. Terveystietojen palvelunantajille ehdotetaan oikeutta luovuttaa potilaan tutkimuksen ja hoidon järjestämiseksi välttämättömät tiedot potilaan kanssa sovituille terveydenhuollon palvelunantajille. Terveystietojenhuollossa toimiville sosiaalihuollon ammattihenkilöille ehdotetaan tiedonsaantioikeutta Kansaneläkelaitoksen etuustietoihin.

Arvoisa puhemies! Tämän lakiesityksen tarkoituksena on siis lain toimeenpanon siirtymäaika. Asiakastietolain kuului tulla voimaan vuonna 24, ja nyt sitä siirretään niin, että se astuisi voimaan 2026. Tässä on perusteluna juurikin se, että hyvinvointialueiden aloitettua vuoden 2023 alussa toimintaansa on odotettavissa ylisuuria ja kohtuuttomia kustannuksia hyvinvointialueille, koska siellä ei ole vielä toimintavalmiutta ottaa asiakastietolakia käyttäntöön ja siellä on vielä paljon tehtävää erilaisten tietojärjestelmien kanssa.

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

Arvoisa puhemies! DigiFinland Oy on julkisen hallinnon digitalisaatiota edistävä yhtiö, ja heillä on erityistehtävä kehittää digitaalisia palveluja. DigiFinland Oy:n omistajina ovat hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki, HUS-yhtymä ja valtio, ja he tekevät koko ajan työtä kehittääkseen erilaisia digitaalisia ratkaisuja. On kuitenkin niin, että hyvinvointialueiden ei ole pakko ottaa käyttöönsä niitä esityksiä ja toimia, joita DigiFinland kehittää, eli se on sellaista toimintaa, että tehdään erilaisia ehdotuksia ja sitten mietitään, mikä ratkaisu olisi itse kullekin ja omalle alueelle hyvä. On tärkeää, että kuitenkin toimitaan tehokkaasti eikä tehdä sellaisia vaihtoehtoja, jotka eivät sitten loppujen lopuksi kelpaa kenellekään.

Käyttäjälähtöisyys niin työntekijälle kuin myös asiakkaalle eli potilaalle ja potilaan omaiselle on erittäin tärkeää. Hyvin monet läheiset ja omaiset hoitavat ikääntyneiden läheistensä asioita, ja heillä on mahdollisuus sitten saada myös oikeus sinne Kanta-rekisteriin katsoa läheisen tietoja. On tärkeää, että nämä polut ovat sujuvia ja notkeita, jotta tieto kulkee, koska omaishoitajat hoitavat läheistensä asioita hyvin pitkälle.

On tärkeää myös se, että jos asiakastietojärjestelmään kirjataan vääriä tietoja asiakkaisista, potilaista, niin silloin oikaisumenetelmä on nopea ja sujuva. Ja on tärkeää, että nyt kun myös sosiaalihuollon tiedot kirjataan sinne rekistereihin, ikäihmisten ja vanhusten hoito paranee entisestään, koska tiedot myös liikkuvat toimijoiden sisällä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen poissa. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.48 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiec nosti tämän hallituksen esityksen yhteydessä esille sotiemme veteraanit, ja se on totta, että sotiemme veteraanien kohdalla on vuosien saatossa käynyt ilmi, että kaikkia tukeen oikeutettuja veteraaneja ei välttämättä ole saavutettu tai heidät on saavutettu viiveellä. Tällaista eriarvoisuutta on ollut Suomessa, riippuen siitä, kuinka toimielias ja millainen asiaosaaja on alueella toiminut ja löytänyt nämä veteraanit. Meillä Varsinais-Suomessa on ollut sen suhteen erittäin hyvä tuuri, että meillä on ollut sellainen henkilö, joka on tehnyt hyvin paljon sen eteen töitä, ja veteraanit on kaikki tunnistettu.

Myös lastensuojelussa on valtavia ongelmia, kuten olemme viime aikoina saaneet tode-
ta. Traagista ja karmea, hyvin pysäyttävää. Ja koulumaailmassa on ongelmia.

Näitä kaikkia vaikeuksia yhdistää se yksi asia, että tiedonsiirto on ollut vajavaista viran-
omaisten välillä, ja se on oikeastaan sitä edelleen. Tämä hallituksen esitys on edistystä tä-
hän tiedonkulkuun. Kiitänkin ministeri Juusoa, että hän vie tätä asiaa eteenpäin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

15.49 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tähän lähetekeskustelun loppuun vielä yksi miete, mitä toivoisin, että tässä vastuuvaliokunta pohtisi tämän asiakokonaisuuden osalta, kun puhutaan näistä tietojärjestelmistä ja niiden uudistamisen paineesta, on se, että olisiko meillä todella nyt mahdollisuus tässä asiassa toimia hieman keskitetymmin kuin me tällä hetkellä toimimme, ja tällä, arvoisa puhemies, viitataan vähän siihen, mihin edustaja Juvo-
nenkin viittasi, että meillä on luotu erilaisia mahdollisuuksia, jotta hyvinvointialueet, tässä tapauksessa esimerkiksi, voisivat enemmän määrin tehdä yhteistyötä ja esimerkiksi hankkia sitten tietojärjestelmiä keskitetysti, mutta valitettavasti tähän ei ole tartuttu, vaan jokainen aluehan pohtii asiaa omasta näkökulmastaan. Ja tämä totta kai johtaa sitten sii-

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

hen, että meillä on tällaista uutta resurssia ja osaamista valtion toimesta keskitetty, saatu pystyyn, jossa myös hyvinvointialueet ovat mukana, mutta ei ole mitään takeita siitä, että se osaaminen, jota siellä löytyy, tulisi jotenkin hyödynnettäväksi nyt sitten siinä, että esimerkiksi näitä tietojärjestelmähankintoja voitaisiin tehdä keskitetysti. Ja vaikka kuinka kannatan niin suuresti niin kuntien kuin hyvinvointialueidenkin itsehallintoa ja toivon, että alueella löydetään aina parhaat mahdolliset ratkaisut erilaisiin asioihin, niin tässä tietojärjestelmäkokonaisuudessa totean, että ehkä hieman tiukempi valtionohjaus ei välttämättä olisi pahitteeksi, koska nämä ovat siis miljoonaluokan kysymyksiä. Nyt kun näitä joka puolella pohditaan, niin varmasti myös syntyy tilanne, missä — koska tiedämme, että toimittajia on kuitenkin rajattu määrä — tällainen tilanne yleensä johtaa myös hintojen nousuun, ja sitä kautta jälleen tarvitaan yhä enenevässä määrin veronmaksajien euroja. Senpä takia, arvoisa puhemies, toivon, että tässä asiakokonaisuudessa myös vastuuvaiokunta pohtisi hieman tätä asiaa, että millä tavoin voitaisiin näitä tietojärjestelmähankintoja, joita eittämättä edessä paljon on, hieman kustannustehokkaammin Suomessa tehdä.

Ja todella sitten loppuun vielä sen toisen toiveen esitän, josta aikaisemmin puhuin, eli mikä millä tavoin näissä nimenomaan keskeisesti ohjenuorana olisi tämä käyttäjäystävällisyys, jotta pääsisimme pois siitä tilanteesta, ettei tästä suomalaisesta atk:sta tämä a puuttuisi ja että saisimme myös sen a:n takaisin, jotta näillä tietojärjestelmillä olisi se hyöty, mihin ne on otettu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

15.52 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen, nostitte hyviä teemoja puheessanne esille. Tampereen yliopistollisessa sairaalassa TAYSissa tehtiin selvitystä, jossa mitattiin uudella tavalla potilastyötä. Olikin ei niinkään kovin yllättävää hoitoalan ihmisenä itsekkin ja siellä hoitotyössä siihen kirjaamiseen paljon aikaa antaneena, että siellä todettiin, että hoitajilla menee enemmän aikaa kansliassa kirjaamiseen ja paperitöihin kuin itse siihen välittömään hoitotyöhön potilaan kanssa. Tämä on juuri se, mikä nousi täällä keskustelussa esiin, eli tämä käyttäjälähtöisyys. Näiden järjestelmien kirjaamisen menetelmien ja toimintatapojen siellä työyhteisössä on oltava sellaisia, että mikään tietokone tai teknologia ei saa ohittaa sitä aikaa, mikä potilaan vierellä ja lähellä tehdään.

Meillä on eri-ikäisiä hoitoalan ammattilaisia: on heitä, jotka ovat hyvin nuoria ja ovat koko elämänsä käyttäneet erilaisia digilaitteita, sitten on hieman vanhempia, eläkeikää lähenteleviä, joilla ei välttämättä ole niin hyviä digitaitoja. Se kuilu on myös terveydenhuoltosektorilla valtava. Se vaikeuttaa työntekoa ja voi aiheuttaa ihan pelkoa siellä työpaikalla, että kuinka selviää työpäivästä, kun on niin valtavat odotukset siihen teknisten laitteiden käyttöön.

Eli kun kehitetään erilaisia laitteita, erilaisia tietojärjestelmiä, on tärkeää, että ne toimivat sujuvasti ja ne ovat helppokäyttöisiä. Esimerkiksi Apotti-järjestelmä on yksi, josta on tullut paljon hätähuutoa hoitajilta mutta myös lääkäreiltä, että Apotti ei ole toimiva ratkaisu ja se on liian rankka työntekijälle käsitellä. Kaikkein tärkeintä terveydenhuollossa on se potilaan hoitaminen. Ennen muinoin kirjattiin potilaskirjoihin eli kurviin sinikynällä ja punakynällä, nykyään kaikki tapahtuu tietokoneella. Tärkeää ei ole ainoastaan se, että sinne kirjataan, vaan myös se, että raportoidaan siitä, mitä kirjataan, jotta tieto myös suullisesti edelleen kulkee. Eli hiljaiset raportit eivät aina ole toimivia, vaan tietoa pitää välittää myös suusta suuhun. — Kiitos.

Punkt i protokollet PR 24/2024 rd

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.55 **Aki Lindén sd:** Arvoisa puhemies! Tämä koko kysymyshän ei ole mikään hallitus—oppositio-kysymys, ja voin olla ihan sataprosenttisesti samaa mieltä edustaja Juvo-sen äskeisen puheenvuoron kanssa. Näin myös televisiossa sen uutisen, kun kerrottiin tästä Tampereen yliopistollisen sairaalan tutkimuksesta. Sillä kaikella arkitiedolla, mikä muuta kautta itselleni on kertynyt, ja myös historiatiedolla siltä ajalta, kun siellä terveydenhuoltojärjestelmissä tuli oltua töissä, tämä kirjaaminen on saavuttanut ihan massiiviset mitta-suhteet. Eli ilman mitään tutkimusta olen itse sanonut muutaman kerran, että puolet hoito-henkilökunnan työajasta menee kirjaamiseen.

Se, mikä tässä on vähän surullista — tai kaiken kaikkiaan koko asia on surullinen — on se, että tähän liittyy myös sellainen asia, että helposti terveydenhuollossa nähdään niin, että se on eräällä tavalla sen ammatillisen työn ja sen kyseisen ammattikunnan arvostuksen merkki, kuinka paljon juuri sen ammattiryhmän työtä dokumentoidaan eri tavoilla. Eli hoi-tohenkilökunnalle on hyvin tärkeätä, että myös heidän työtään kirjataan, ja sitten sitä var-ten on tullut omat järjestelmät lääkärikunnan työhön ja muihin ammattiryhmiin. Kirjaami-nen on tietysti tärkeätä hoidon laadun ja potilaan oikeusturvankin takia ja se, että on doku-mentoitu, mitä tehdään, ja on tietoa, jota voidaan liikuttaa, mutta se on kerta kaikkiaan mennyt aivan mahdottomuuksiin tällä hetkellä. Tässä on semmoinen yhteinen savotta, mikä pitäisi Suomessa saada käännettyä myönteisellä tavalla taaksepäin.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet, som grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till.